בריכות השחייה של ילדותנו

פיסות נוסטלגיה

בריכת גן הדסה, שנות ה-1940

מקור: ארכיון הסרטים הישראלי

אבני מורשת

תחקיר וכתיבה
פרופ' אליהו שטרן

בריכות שחייה ורחצה היו קיימות עוד משחר ההיסטוריה, חלקן היו שכונתיות וחלקן כלל עירוניות גדולות. הידועות שביניהן היו מהתקופה הרומית וכללו גם בתי מרחץ קרים וחמים שהתגלו באתרים רבים ברחבי האימפריה.
בארץ ידועות במיוחד הבריכות והמרחצאות שהתגלו בקיסריה ובבית גוברין. במרבית המקרים גם בריכות אגירה שימשו לרחצה ציבורית ופרטית. לדוגמא, בריכת השילוח בירושלים שימשה גם לאגירה וגם לרחצה ציבורית כפי שמודגם בציור המצורף.

בריכת הפרדסים שהייתה, לדוגמא, בשלהי המאה ה-19 בחוות רואהם-פרדס גינטר במרחב תל אביב של היום, המופיעה גם היא בתצלום המצורף, שימשה לאגירה, להשקיה ולרחצה. בריכות השחייה שימשו בעיקר כמפלט מחום הקיץ ולכן הן היוו אתרי בילוי פופולריים עבור כל שכבות החברה. כיום, הבריכות משמשות לפעילויות ספורט, פנאי ונופש.

ציור: שלום קולר

שחזור בריכת השילוח בשלהי ימי הבית השני על פי דר' אייל מירון

למרביתנו זיכרונות מבריכות השחייה שנהגנו לפקוד בילדותנו. מכלול הבריכות של כל ילד היה בהתאם למקום מגוריו ורמת הניידות שהייתה למשפחה. לפיכך המצגת מתייחסת לכלל בריכות השחייה שהיו במרחב המגורים שלי ושל כל ילדי תל אביב וסביבתה, החל מהמחצית הראשונה של המאה הקודמת. פיסות נוסטלגיה של ילדות. פיסות כאלה של בריכות ילדות מצויות כמעט בכל אזור בארץ.

המפה המצורפת בהמשך מציגה את מרחב הנוסטלגיה של בריכות השחייה הציבוריות באזור תל אביב.

בריכת הפרדסים בחוות רוהאם-פרדס גינטנר

מקור: שי פרקש

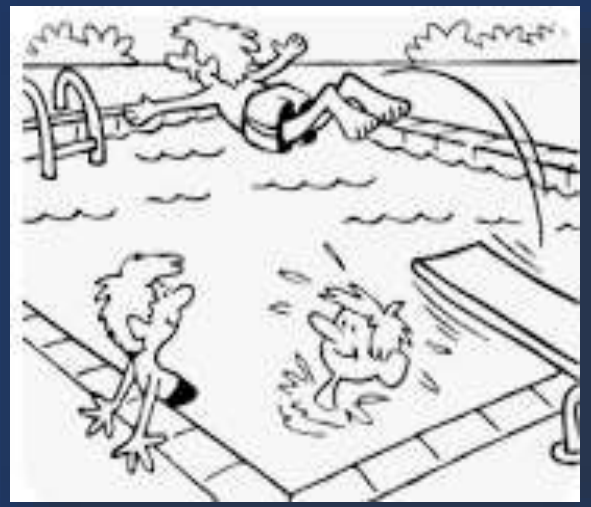
מצגת אין כמו ההווה של העבר

פרישת בריכות השחייה של ילדותנו

- בריכת שחייה ציבורית

1. בריכת גן הדסה
2. בריכת רמב"ם
3. בריכת גלי גיל
4. בריכת מלון רמת אביב
5. בריכת גורדון
6. בריכת גלית
7. בריכת הקאונטרי קלאב

בריכת גן הדסה

בבריכת גן הדסה למדתי לשחות. עם כובע ים (חובה), עם בגד ים שנקרא "סליפ" (חובה), ועם מצוף תמיכה עשוי עץ (כי זה מה שהיה).

השטח המשולש הנטוע, הנראה במפה המצורפת, הוא חלק מפרדס "פורטליס" שניטע בראשית המאה הקודמת על ידי הפלאחים של הכפר הסמוך סומייל. את השטח הזה, שגודלו כ-50 דונם, רכשה עיריית תל אביב בשנת 1925.

בריכת גן הדסה, 1945
צילום: דר' יעקב רוזנר

בקצהו המערבי הקימה את גן החיות העירוני, ואת הפרדס שממזרח לו העירייה הפכה לגן ציבורי שנקרא גן הדסה.

בריכת גן הדסה
במפה משנות ה-1930,
ממערב לה גן החיות

בפינה הצפון-מזרחית של הפרדס הייתה גבעת כורכר ועליה בריכת ההשקיה של הפרדס. הבריכה הייתה בנויה מאבני כורכר מטויחות ומידותיה 20X20 מטרים. את מימיה היא קיבלה מבאר עמוקה שהייתה בסמוך.

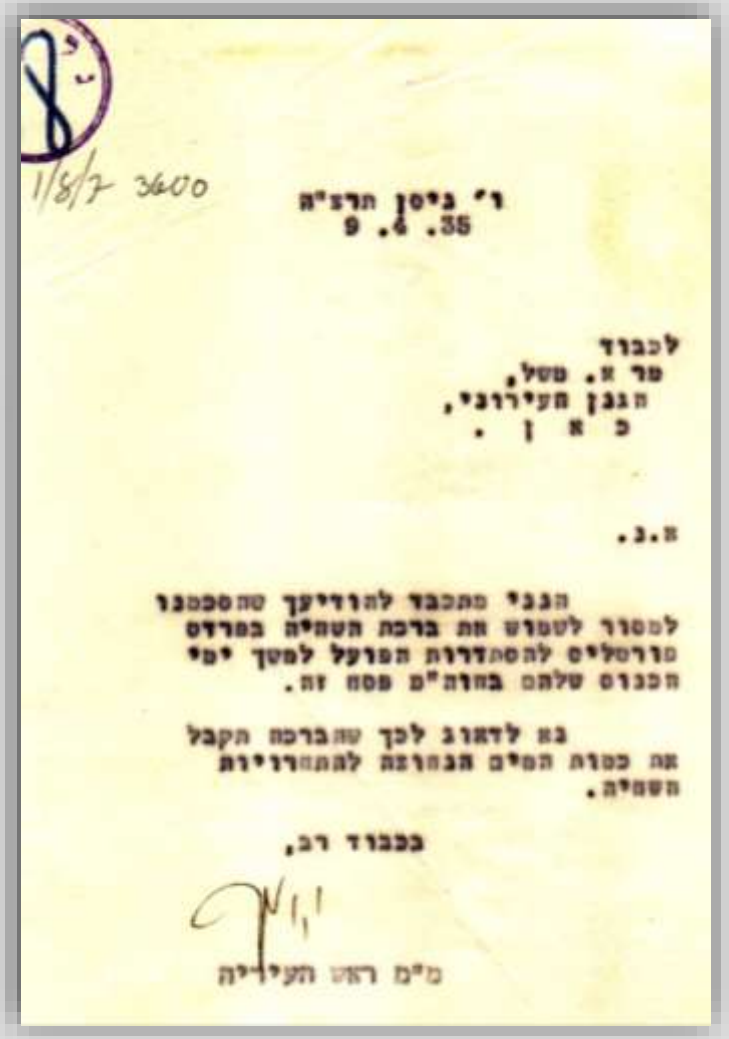
זמן לא רב לאחר שנרכש השטח, הפכה בריכת ההשקיה לבריכת השחייה הציבורית הראשונה בעיר וכונתה בשם בריכת גן הדסה.

בריכת גן הדסה, שנות ה-1940

מקור: ארכיון הסרטים הישראלי

ב-1935 פנה מרכז "הפועל" לעיריית תל אביב וביקש לקיים בבריכה את תחרויות השחייה של בינוס "הפועל". ממועד זה הבריכה שימשה כבריכת שחייה ובריכה לימודית בה השתמשו אגודות הספורט מכבי, הפועל, וכן תלמידי בתי ספר, שוטרים בריטים, פקידי העירייה והממשלה, וברית מכבי עתיד. בבריכה נערכו תחרויות שחייה עירוניות וארציות בהשתתפות גדולי השחיינים שהיו אז בארץ.

ו' ניסן תרצ"ה
9.4.35

לכבוד
מר א. משל,
הגנן העירוני,
כ א ן .

א.נ.

הגני מכבד להודיעך שהסכמנו
למסור לשמוש את ברכת השחיה במרדס
מרטליס להסתדרות הפועל למשך ימי
הכנוס שלהם בחוה"מ פסח זה.

נא לדאוג לכך שהברכה תקבל
את כמות המים הנחוצה להתרוית
השחיה.

בכבוד רב,

מ"מ ראש העיריה

העמדת הבריכה לרשות הסתדרות הפועל, 1935

תחרות שחיה של ותיקי מכבי בבריכת גן הדסה, תל אביב

מקור: ארכיון מכבי
ע"ש יוסף יקותיאלי

בשנות הארבעים והחמישים הוסיפה הבריכה לשמש כבריכה לימודית, ואל הקבוצות והנבחרות שנהגו להתאמן בה נוספו גם אגודות הספורט אליצור, בית"ר, זבולון והכוח.

ילדים בשיעור שחייה בבריכה גן הדסה, תל אביב 1945

צילום: דר' יעקב רוזנר

שיעור שחייה לפני סגירתה של הבריכה

מקור: ארכיון הסרטים הישראלי

בשנת 1959 החלה התכתבות בקשר להריסת הבריכה לצורך הקמת בניין העירייה החדש. אולם, ההחלטה שנפלה הייתה כי יש להרוס את הבריכה כדי להקים על שטחה דווקא מגרש חנייה עבור בניין העירייה. ההחלטה עוררה מחאה של אגודות הספורט ואזרחים רבים אך ללא הועיל. בשנת 1965 הבריכה נהרסה וגבעת הבורכר עליה היא פעלה, "גולחה". על השטח שיושר הוקם חניון. בשנת 1988 נחנך על השטח מתחם "גן העיר" ומצפון לו בניין העירייה וכיכר מלכי ישראל; היום כיכר רבין. בתוך מתחם "גן העיר" ישנה אומנם בריכת נוי אך את בריכת גן הדסה, אפילו שלט אינו מזכיר.

מכתבו של מנהל מחלקת החינוך לראש העירייה על הריסת בריכת גן הדסה לצורך הקמת בניין העירייה, 1959

צילום: אריאלה אמית

אז – גבעת הבורכר ועליה בריכת גן הדסה ברחוב אבן גבירול 71 בתל אביב, מרץ 1965

והיום –
מתחם "גן העיר" שהחליף את בריכת גן הדסה, 2025

בריכת רמב"ם

בריכת השחייה הציבורית השנייה שהוקמה באזור תל אביב היא בריכת רמב"ם שנבנתה בגבעתיים. את הקמתה יזמו **אלי פבריאן**, מורה לחינוך גופני ו**ישראל טייבר**, שהיה מוכר כ"מוכתר" השכונה "גבעת רמב"ם", בה הוקמה הבריכה.

ישראל טייבר, 1950
צילום: רודי ויסנשטין

מיקומה של בריכת רמב"ם ברחוב אילת 8 בגבעתיים

הבריכה תוכננה על ידי האדריכל **מאיר הורמן** והיא נחנכה בחודש אוגוסט 1945 על ידי "החברה לפיתוח בריכות שחייה".

אורכה של הבריכה 25 מטרים ורוחבה 12.5 מטרים. בסמוך לה נבנתה גם בריכה לפעוטות. לאחר הקמתה היא הפכה למועדון חברתי ואבן שואבת לציבור הרחב.

חנוכת בריכת רמב"ם, 1945

מקור: דקלה תדהר

בריכת רמב"ם, גבעתיים, 1950

צילום: טדי בראונר/לע"מ

מוצגת אין כמו ההווה של העבר

החל מסוף שנות ה-1980 חברת "ספורטר" זכתה במכרז להפעלת הבריכה עד שנת 2018. הבריכה הוכרזה לשימור כבריכה הציבורית המקוֹרָה הראשונה בישראל. השטח הציבורי של הבריכה כלל את בית העם, שבו שכנו בשנות ה-1960 אולפני גבע ותיאטרון גבעתיים. עם השנים התבלו תשתיות הבריכה ולאחר שתם מועד הפעלתה על ידי חברת "ספורטר", משרד הבריאות החליט על סגירתה עקב הזנחה. הבריכה נותרה שוממה ובמבנה פעל מועדון כושר וסטודיו. לפני כשנתיים פרסמה עיריית גבעתיים מכרז חדש להפעלת הבריכה והמתחם שמסביבה, שיכלול גם בריכה טיפולית וחדר כושר.

הכניסה לבריכת רמב"ם, 2020
צילום: דר' אריה אשבול, מתוך אתר פיקיוויקי

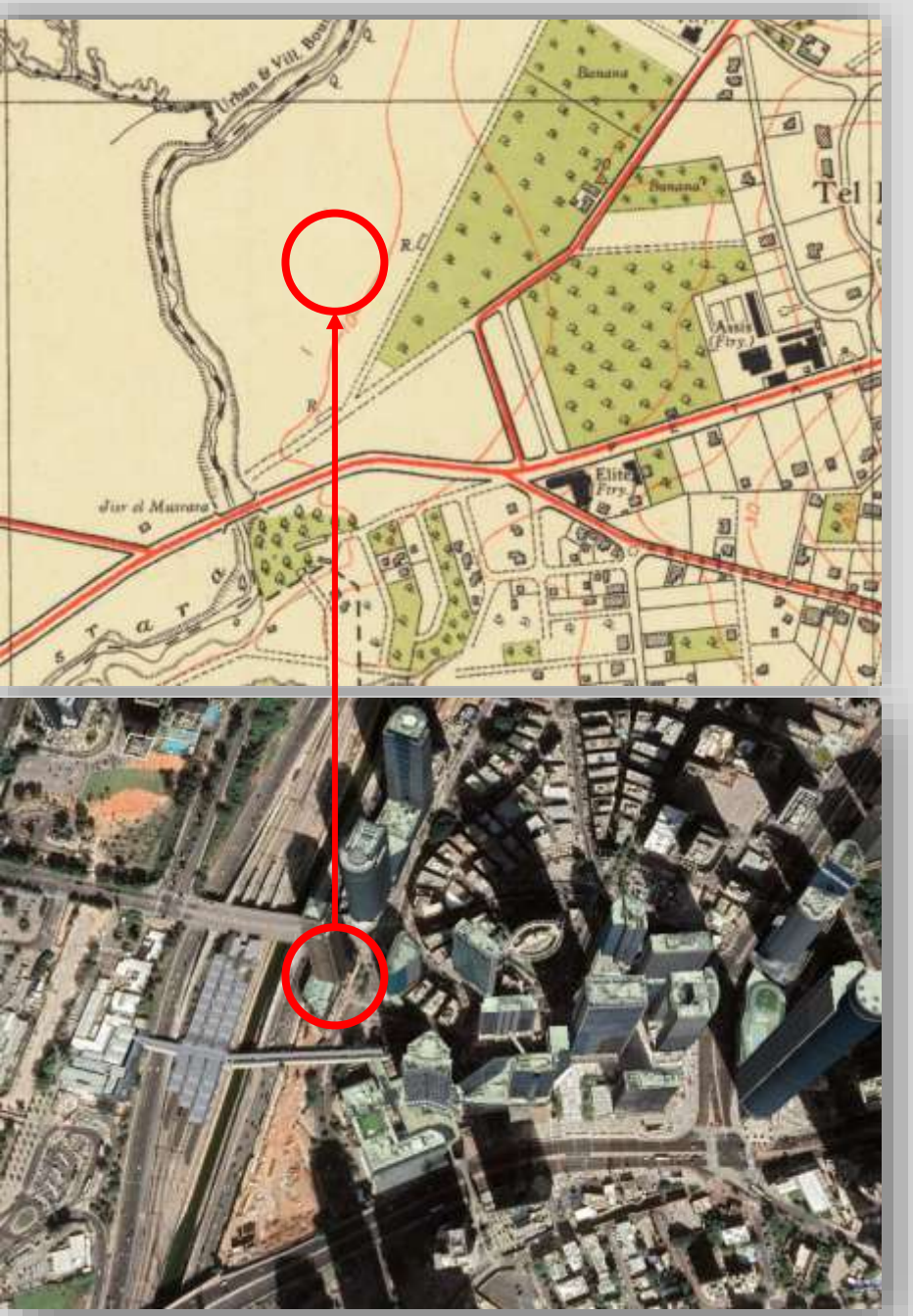
בריכת רמב"ם השוממת בשנת ה-2020
צילום: דוד אמסטר פוסטה

בריכת רמב"ם בשנותיה הראשונות
מקור: ארכיון עיריית גבעתיים

בריכת גלי גיל

במאורעות תרפ"א (1921) היה באזור בורסת היהלומים הנוכחית ברמת גן פרדס ערבי ממנו בוצעו יריות מן המארב על הדרך הסמוכה שהובילה לפתח תקווה. השטח נרכש מאוחר יותר והיה בבעלות עיריית רמת גן. העירייה החכירה את השטח לחברה פרטית למשך 25 שנים וזו בנתה עליו בריכת שחייה בשם גלי גיל. הבריכה נחנכה באוגוסט 1946 ובעיתונות המקומית נכתב שהושקעו בה ובמתקניה למעלה מ-40,000 לירות א"י.

מיקומה של בריכת גלי גיל לפני הקמתה (במפה העליונה משנות ה-1930) ואחרי שנהרסה (בצילום התחתון, 2024)

בריכת שחיה
גלי-גיל
הפתיחה
מחר
קפה ומעדה
דשא, חול, חורשת
כפאות-נוח
תחבורה נוחה

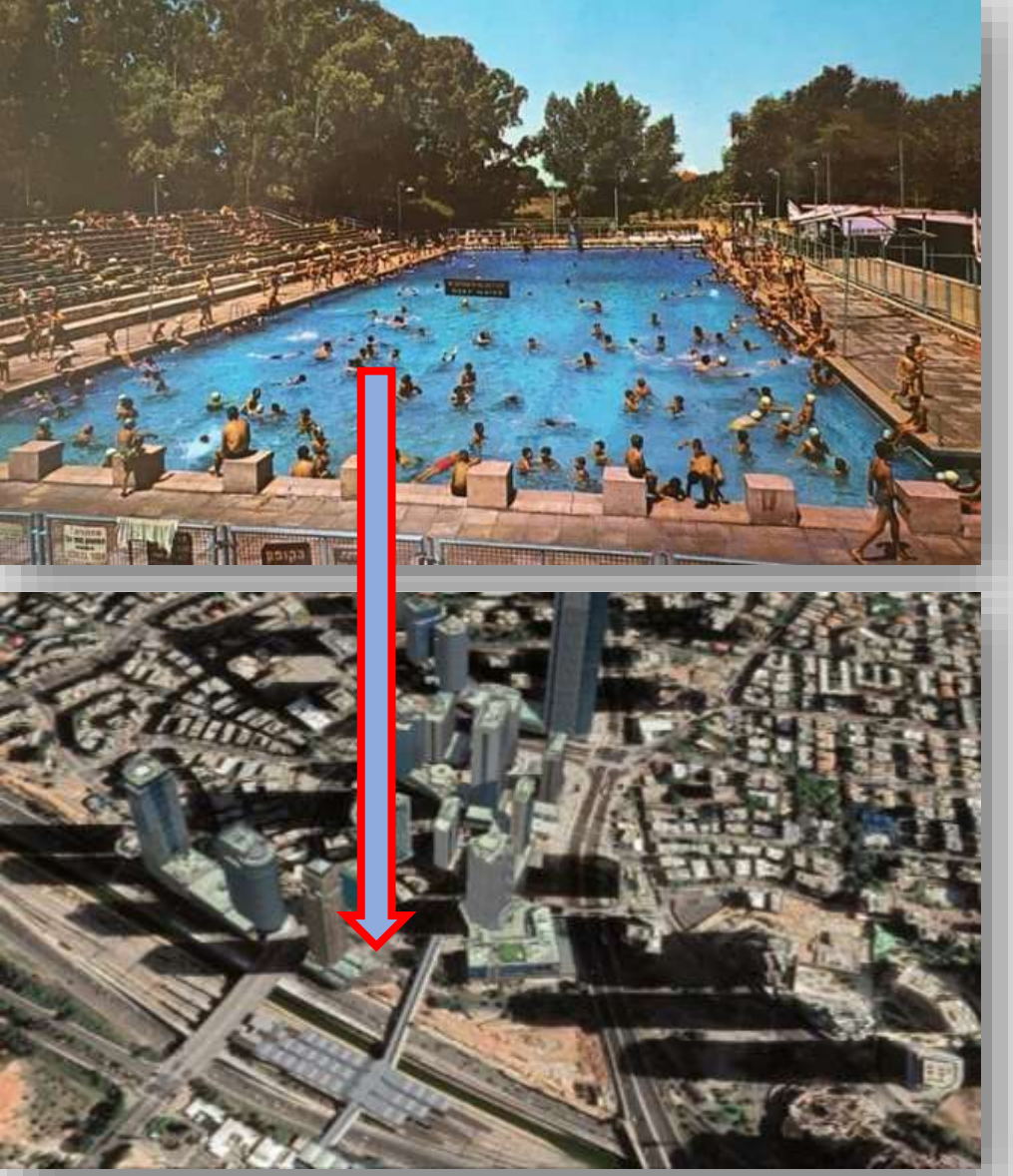

בריכת גלי גיל, 1948 מקור: אתר נוסטלגיה

בריכת גלי גיל, 1969,
ועצי האקליפטוס שצפו
ממערב לה על נחל איילון
צילום: פריץ שלזינגר.

הבריכה הוקמה לפי תוכניותיהם של המהנדסים **רפאל ויהודה מגידוביץ'** ו**ב. גרנובסקי,** ובנייתה ארכה חמישה חודשים. היא כללה כר דשא נרחב, שולחנות לפינג פונג ומגרש מיני-גולף עם 18 מסלולי מכשולים. עם פתיחתה החלו "משמרות הצניעות" של העדה החרדית בירושלים, לנהל מאבק נגדה. הבריכה הייתה מוקד משיכה לכל ילדי רמת גן ותל אביב. בנוסף לתפקודה כמרכז פנאי, התקיימו בה תחרויות ספורט וכן משחקי המכבייה החמישית (1957), השישית (1961), השמינית (1969) והתשיעית (1973). בסמוך לה היה מוסך של קואופרטיב "דן" ועם פינויו החלו לחצי נדל"ן שהביאו בשנת 1994 לסגירתה של הבריכה. במקומה הוקם מלון ליאונרדו סיטי טאואר על ידי היזמים **יצחק תשובה**, **אורי דורי** וקבוצת **האחים עופר**. מהבריכה לא נותר שריד ואין בנמצא גם שלט או זכר אחר לקיומה.

אז והיום: למעלה – בריכת גלי גיל, 1960,
צילום: ארנון זק,
למטה – מלון ליאונרדו שנבנה במקומה של הבריכה.

בריכת מלון רמת אביב

לאחר קום המדינה הועברו אדמות הכפר שיח' מוניס לרשות עיריית תל אביב. במרחב שמצפון לירקון, על אדמות שיח' מוניס, עמד בזמנו ביתו של **מחמוד באידס**, בן למשפחה עתירת נכסים שהתגוררה בכפר. בסוף שנות ה-1940 הכירו בצורך להקמת מלון יוקרה לאירוח משלחות רמות דרג והוחלט להקימו בשטח הסובב את בית מחמוד באידס.

יזם המלון היה **יהודה ארזי**, עליו אמר **דוד בן גוריון**: "ארזי הוא אחד מארבעה אנשים, שבלעדיהם לא היה עולה בידי להקים את מדינת ישראל".
ארזי קיבל מרשות הפיתוח הממשלתית את הבית ושטח של 45–50 דונם מסביבו. על השטח הוא הקים את המלון הראשון שמצפון לירקון, בשמו המלא "מלון גנים רמת אביב".

מימין: יהודה ארזי עם דוד בן גוריון בשנות ה-1950
מקור: ארכיון צה"ל.

מלון רמת אביב מצידו המערבי של כביש תל אביב – חיפה,
1951
מקור: VTLV

המלון נחנך בשנת 1951. הוא נבנה מבתים נמוכים, מעין בונגלוס, שיובאו מחו"ל.
בית מחמוד באידס עבר שיפוץ והותאם למגורים של עובדי המלון ומחסנים.
בקדמת בתי המגורים נבנתה בריכת שחייה. בנוסף לאורחי המלון, הבריכה
שימשה את ילדי עבר הירקון וכל מי שידו הייתה משגת לרכוש כרטיס.

בריכת מלון רמת אביב
כשנתיים לאחר הקמתו, 1951-1952,
מאחור נראה בית מחמוד באידס
צילום: אנדריי בוק, הגנן הראשי של המלון

לקראת סוף 1990, מלון גנים רמת אביב איבד מזוהרו ומיוקרתו, ובעקבות לחצים נדל"ניים הוחלט להורסו. תחילה נהרס ב-2003 בית מחמוד באידס ובעבור שנתיים, ב-2005 נהרסו גם בית המלון ובריכת השחייה. במקומם נבנה על השטח מתחם מגורים המכונה "סביוני אביב". מהבריכה ומבית המלון לא נותר כל זכר.

צילום: רודי וייסנשטין

מלון רמת אביב ובריכת השחייה, 1954

בריכת המלון בשנת 1954

צילום: רודי וייסנשטין

בריכת מלון רמת אביב ב-1960

צילום: פריץ כהן

מתחם המלון לשעבר – כיום, 2023

בריכת גורדון

הרעיון להקמת בריכת שחייה ציבורית ליד הים הועלה במחצית הראשונה של שנות 1950 על ידי היזמים הבריטיים **ג'ק ומוריס גריידל** והקבלן **שמריהו (שמרל) סטולר**. את הבריכה תכנן האדריכל **ורנר יוסף ויטקובר** ועל הבנייה הופקד הקבלן שמריהו סטולר. הבריכה תוכננה להיבנות על שטח שהיה בעבר מכוסה במי ים ולכן היה צורך לייבש היטב את הקרקע וליצור את התנאים לחפירת בריכה.

סטולר יחד עם צוות פועלים מיומן, המצויד במכונות בטון ידניות ("טפלה") יצאו לדרך. הבריכה תוכננה להיות באורך של 50 מטרים המוזנת במי תהום מלוחים שנשאבו מהים בשלוש משאבות מעומק של 150 מטרים.

שמריהו סטולר וראש העירייה
חיים לבנון
ביום פתיחת בריכת גורדון
צילום: ערן אלדר

בראשית אוגוסט 1956 דיווחו העיתונים: "ליד הצריפים הרעועים של שכונת מחלול, ליד גבעת האהבה, ייפתחו בריכה אחת של מים רדודים, ובסוף ספטמבר ימולאו מים גם הבריכות האחרות וייפתח בית קפה גדול". בכירי העירייה וקהל תל אביבי רב הגיע לחנוך את בריכת השחייה רחבת הממדים, שכמותה טרם נראתה בארץ.

מקור: האוסף של יגאל בוטרימוביץ

בריכת גורדון על חוף ימה של תל אביב, 1960

מקור: GIS תל אביב

בריכת גורדון בחוף ימה של תל אביב, 2024

עם פתיחתה נקראה הבריכה בשם בריכת תל אביב. מאוחר יותר היא קיבלה את השם בריכת גורדון כשמו של חוף גורדון הסמוך, הנמצא בסוף רחוב גורדון. הבריכה הייתה פתוחה לפעילות כל השנה למעט יום כיפור.

כפי שהעידה **עדנה**, אשתו של סטולר, "בשלב מסוים החליטו האחים גריידל למכור את החלק שלהם לחברת שיכון עובדים, ולאחר מכן גם שמריהו סטולר מכר את חלקו בבריכה לחברת שיכון עובדים. משפחת **עינב** קנתה מהחברה מאוחר יותר את הבריכה".

יום הפתיחה
של בריכת גורדון,
אוגוסט 1956
מקור: ארכיון משפחת סטולר

הבריכה פעלה ללא הפוגה אך בשנות 1990 חלה תפנית במצבה. קהל המנויים הלך וירד ולכן היא הייתה פתוחה רק במשך שלושה חודשים בשנה, בקיץ. בשל גילה המתקדם, הורע גם מצבה הפיזי ובנוסף, אושר החוק לשמירת הסביבה החופית האוסר על בנייה בקרבת הים, ולפיכך גם לא ניתנו אישורים לשיפוצה.

בריכת השחייה גורדון, 1965, ברקע מלון הילטון לאחר סיום בנייתו
צילום: מולה עשת

בריכת גורדון בשנת 1957
צילום: פריץ כהן

הבריכה שהייתה אחד מסמליה המובהקים של תל אביב, הלכה והתרוקנה מהשחיינים, מהמשפחות וממבקרי החוץ. שמריהו סטולר, האיש שבנה את הבריכה שהפכה מיתולוגית בתל אביב, נפטר בשנת 2003. בשנת 2006 הבריכה נהרסה כתוצאה מהחלטתה של העירייה לשפץ את המתחם כולו תוך שינוי מבנה הבריכה והפיכתה לבריכה עירונית כחלק מקאנטרי קלאב.
המתחם המחודש נפתח ביולי 2009 והבריכה החדשה מצויה במרכזו של מרחב ציבורי בנוי, ללא דשא, בסמוך למרינה שקיימת בסמוך אליה ממערב.

צילום: מיכאל יעקובסון

התחום המשופץ של בריכת גורדון, 2011

מימין:
בריכת גורדון
בראשית שנות
ה-2000,
לפני הריסתה

בריכת גורדון תחומה בגדר בתוך מרחב ציבורי הפתוח
לכלל הציבור, 2021

בריכת גלית

בריכת גלית הייתה בריכה עירונית בשכונת יד אליהו שהיוותה מקום מפגש של כל ילדי ותושבי השכונה והאזור.
הבריכה הוקמה בשנת 1964 לאחר עשר שנים שהאתר היה חפור ומוזנח. האתר היה בסמוך למרכז המסחרי דאז שהיה בשדרות המעפילים, מצפון לרחוב המרכזי של השכונה, רחוב לה-גרדיה. במצבו המוזנח האתר שימש במוקד פעילות של שבט הצופים "צבר". בראשית שנות 1960 תוכנן להקים במקום מכלול ספורט, כולל בריכת שחייה אולימפית. את הבריכה תיכנן **ליאור צ'רני**, אחד השותפים בבנייה שבמימון עיריית תל אביב. זו הייתה הבריכה הראשונה שהוקם בה יציע צופים, עם מקום למאות צופים.

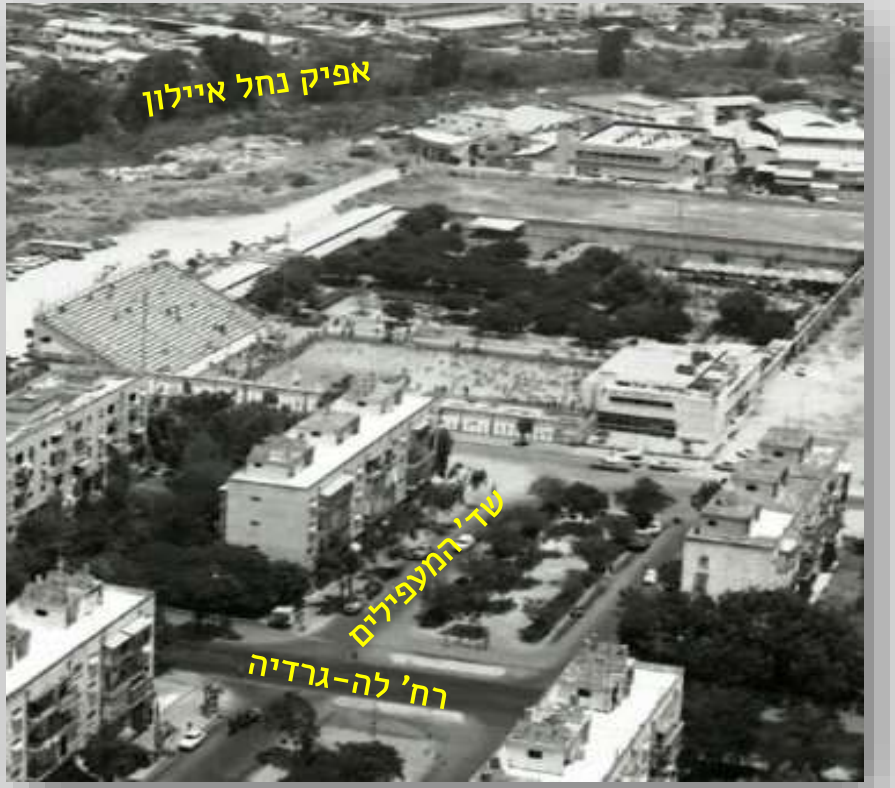

זינוק למשחה 100 מטר גב במכביה השביעית, אוגוסט 1965
צילום: משה פרידן

שנה לאחר הקמתה, התקיימו בבריכה משחי המכבייה השביעית שבה בלט השחיין היהודי-אמריקאי **מארק ספיץ** (Mark Andrew Spitz), לימים אלוף בעל 11 מדליות אולימפיות ושיאן עולם.

בריכת גלית, 1970 צילום: משה מילנר לע"מ

בריכת גלית ביד אליהו, מצפון לרחוב לה-גרדיה, 1971

באמצע שנות ה-1960 בריכת גלית אירחה את תחרות אליפות אירופה לנערות בשחייה אומנותית. המים בבריכת גלית התחממו בשמש הקיץ של תל אביב ולפני תחרויות היו שופכים לבריכה כמויות גדולות של קרח כדי לצנן את המים. בבריכה התקיימו גם אירועי פנאי ותרבות, ואדריכל העיר דאז, **ישראל גודוביץ**, טוען כי "זו הייתה הבריכה הכי מדליקה בעיר".

צילום: מיכאל יעקובסון

בריכת גלית לפני הריסתה, 2005

צילום: יוני עציב

מתחם פארק גלית בו הייתה בריכת גלית, 2018

בתחילת שנות ה-2000 החל מעמדה של הבריכה להתדרדר. בריכות חדשות הוקמו ברחבי העיר וכן מועדוני ספורט שכללו בריכות. תושבי מזרח ודרום תל אביב שהיו לקוחותיה העיקריים של גלית, הפסיקו לפקוד אותה עקב כך, וגם ניסיון של התקנת מגלשות מים במורד יציע הצופים לא הצליח להציל את הבריכה. משנת 2005 הבריכה עמדה נטושה עד שנהרסה בחודש אוקטובר של אותה שנה. בשנת 2007 הוקם במקומה פארק ציבורי בשם "פארק גלית" עם מתקן לגלישת גלגיליות, הקיים ופועל עד היום.

בריכת הקאונטרי קלאב

ברביע הצפון-מערבי של צומת גלילות, כיום רחוב יוניצמן 2, נבנה בשנת 1965 על ידי משקיעים יהודים ממקסיקו קאונטרי קלאב ובתוכו בריכת שחייה אולימפית שהייתה פתוחה לציבור. המתחם כולו השתרע על שטח של 116 דונם ובנוסף לבריכה היו בו גם מגרשי טניס, כדורגל, כדורסל, אולם התעמלות, מזנון, חדרי סאונה ובית הארחה. הפרויקט תוכנן על ידי האדריכל **סעדיה מנדל** ושני אדריכלים מקסיקנים. ייחודה של הבריכה היה בעומקה שהגיע ליותר מחמישה מטרים ואִפשר קפיצה ממקפצה בגובה של עשרה מטרים. בבריכה התקיימו, בין השאר, משחקי המכביה בקפיצה למים. הבריכה והמועדון פעלו ברציפות עד שנת 2004.

מקור: אתר GIS תל אביב

צומת גלילות, הקאונטרי קלאב ובריכת השחייה, 1997

צומת גלילות, פארק הבריכה לשעבר והבינוי שמסביבה, 2024

מקור: אתר ה GIS תל אביב

בריכת הקאונטרי קלאב והמקפצה, 1966

צילום: משה פרידן

עם השנים החלו להיבנות במרחב תל אביב בתי מלון עם בריכות שחייה ומועדוני ספורט עירוניים ופרטיים. עקב כך נוצר חוסר כדאיות כלכלית בהפעלת מועדון הבריכה. בשנת 2005 הבריכה נהרסה ועל שטח המועדון הוקם מתחם היי-טק ואזור מגורים. כיום, במקום הבריכה קיים פארק עירוני בשם "המקפצה" שהוקם על ידי עיריית תל אביב. במרכז הפארק ניצבת המקפצה המקורית, במיקומה המקורי. זו אחת מהמקפצות המקוריות שנותרו בארץ וסביבה בריכת נוי אקולוגית.

הריסת הבריכה בקאונטרי קלאב,
2005 מקור: אתר "פנורמה"

הבריכה האקולוגית
והמקפצה, 2024

המקפצה המקורית
של בריכת השחייה
במרכז הפארק
הקיים, 2024

מצגת אין כמו ההווה של העבר

על בריכות ומועדות...

מה יש בקיץ
מילים: חיה שנהב
לחן: ציפי כהנוביץ

בקיץ יש
אבטיחים
ומלונים
וענבים
וים.
בריכת שחיה
בגדים קצרים
הרבה גלידה

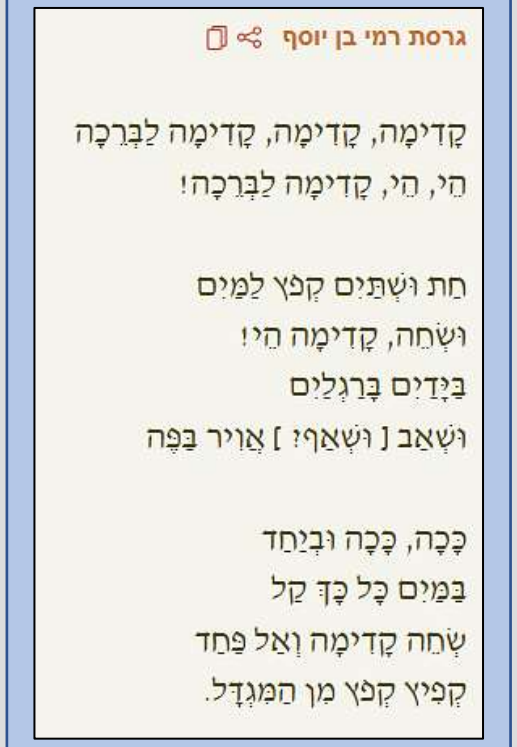

שיר הבריכה

מילים: לא ידוע

לחן: לא ידוע

מקורות

- אלי אלון, "סיפורה של בריכת "גן הדסה" בתל אביב", אתר 'מחלקה ראשונה', 31.8.2017
- נעמה ריבה, "בריכות השחייה הישראליות – מהימים של קרטיב הלימון לימי ההיפר־צרכנות", **הארץ**, 20 באפריל, 2016
- ד"ר מרדכי נאור, "פרופיל: שמרל סטולר - האדם שמאחורי הבריכה המיתולוגית", **זמן תל אביב**, 2009
- "בריכות שחייה", אתר **נוסטלגיה ישראלית**

אנו מכבדים את זכויותיהם של בעלי זכויות יוצרים ומשקיעים מאמצים באיתור בעלי זכויות יוצרים לצורך שימוש בחומרים המופיעים באתר. השימוש נעשה על פי סעיף 27א לחוק זכויות יוצרים תשס"ח-2007, ואם לדעתכם נפגעה זכותכם כבעלים של זכויות יוצרים בחומר המופיע באתר זה, הנכם רשאים לפנות באמצעות דואר אלקטרוני לכתובת: info@hamoreshet.org.il בבקשה לחדול מעשיית השימוש ביצירה, וציינו שם מלא ומספר טלפון, וצרפו צילום מסך וקישור לדף הרלוונטי באתר.

הפקה: מתנדבי קבוצת אבני מורשת – תקשורת לנכסי מורשת מוחשית [04/2025]

תחקיר וכתיבה: פרופ' אליהו שטרן

עיצוב: זאב הררי

אבני מורשת